

**UNIVERSITETET I OSLO
DET HUMANISTISKE FAKULTET**

Eksamens i

NFI1101

Norrøn grammatikk og eldre språkhistorie

Høst/haust 2016

Tid: Mandag/måndag 5.desember kl. 9 – 13 (4 timer)

Sted/stad: Lesesal 260 Helga Engs hus

Tillatt hjelpemiddel: Heggstad, Hødnebø, Simensen: *Norrøn ordbok*. Samlaget.

.

Oppgavesettet/Oppgåvesettet er på 5 sider,
forsiden medregnet/medrekna framsida

Bokmål

Tekst fra Gylfaginning

- 1 Þá segir sá er síðarst gekk, er Loki heitir: “Kann ek þá íþrótt er ek em albúinn at reyna, at engi er hér sá inni er skjótara skal eta mat sinn en ek.”
- 3 Þá svarar Útgarðaloki: “Íþrótt er þat ef þú efnir, ok freista skal þá þessar íþróttar,”— kallaði útar á bekkinn at sá er Logi heitir skal ganga á golf fram ok freista sín í móti
- 5 Loka. Þá var tekit trog eitt ok borit inn á hallargolfit ok fyllt af slátri. Settisk Loki at qðrum enda en Logi at qðrum, ok át hvárrtveggi sem tíðast ok móttusk í miðju troginu.
- 7 Hafði þá Loki etit slátr allt af beinum en Logi hafði ok etit slátr allt ok beinin með ok svá trogit, ok sýndisk nú qllum sem Loki hefði látit leikinn.

Oppgaver

1. Oversett teksten til bokmål eller nynorsk. Oversettelsen skal være på god, gangbar norsk. Kommenter gjerne oversettelsesproblemer. For utenlandske studenter vil oversettelse til engelsk, dansk eller svensk bli godtatt.
2. *qðrum* (line 6) er dativ av pronomenet (eller tallordet) *annarr*.
 - a) Forklar vokalvekslingen (*annarr – qðrum*)
 - b) Forklar hvorfor det heter *qðrum* og ikke **qnnrum*.
3. Substantiv
 - a) Finn alle substantivene i teksten (ta med egennavn også). Skriv dem først i den formen de står i teksten, så i nominativ entall, ubestemt form (oppslagsformen).
 - b) Sorter alle de maskuline substantivene etter bøyingsgruppe.
 - c) Velg et substantiv av hvert kjønn fra teksten og bøy dem i alle kasus, entall og flertall, ubestemt form.
 - d) Velg ett av de substantivene som du ikke har bøyd under c) og bøy det i bestemt form, alle kasus, entall og flertall.

4. Verb

- a) Hvordan kan vi skille mellom svake og sterke verb på norrønt? Velg et par sterke og et par svake verb fra teksten og bøy dem a-verbo for å illustrere forskjellen.
- b) Hva kjennetegner *preterio-presentiske verb*? Finn et par eksempler på slike verb i teksten.
- c) Under finner du et lett omskrevet stykke av teksten over (linje 1-2). Noen av pronomene er skiftet ut, og det kan få følger for verb- og adjektivformene. Sett inn de samme ordene, men i riktig form.

Pá (segir) _____ *beir* er síðarst (gekk) _____: “Kann _____ vér íþrótt er *vér* (em) _____ (albúinn) _____ at reyna, at *engir* (er) _____ hér *þeir* inni er skjótara (skal) _____ eta mat sinn en *vér*.”

- d) Hva er *modus*, og hvilke tre modi har norrønt?
- e) Forklar forskjellen på formene *hafði* og *hefði* i linje 7-8.

Nynorsk

Tekst frå Gylfaginning

- 1 Þá segir sá er síðarst gekk, er Loki heitir: “Kann ek þá íþrótt er ek em albúinn at reyna, at engi er hér sá inni er skjótara skal eta mat sinn en ek.”
- 3 Þá svarar Útgardaloki: “Íþrótt er þat ef þú efnir, ok freista skal þá þessar íþróttar,”— kallaði útar á bekkinn at sá er Logi heitir skal ganga á golf fram ok freista sín í móti
- 5 Loka. Þá var tekit trog eitt ok borit inn á hallargolfit ok fyllt af slátri. Settisk Loki at qðrum enda en Logi at qðrum, ok át hvárrtveggi sem tíðast ok móttusk í miðju troginu.
- 7 Hafði þá Loki etit slátr allt af beinum en Logi hafði ok etit slátr allt ok beinin með ok svá trogit, ok sýndisk nú qllum sem Loki hefði látit leikinn.

Oppgåver

1. Omset teksten til bokmål eller nynorsk. Omsetjinga skal vera på god, gangbar norsk.
Kommenter gjerne omsetningsproblem. For utanlandske studentar vil omsetjing til engelsk, dansk eller svensk bli godteke.
2. *qðrum* (line 6) er dativ av pronomenet (eller talordet) *annarr*.
 - c) Forklår vokalvekslinga (*annarr – qðrum*)
 - d) Forklår kvifor det heiter *qðrum* og ikkje **qnnrum*.
3. Substantiv
 - e) Finn alle substantiva i teksten (ta med eigennamna òg). Skriv dei fyrst i den forma dei står i teksten, så i nominativ eintal, ubestemt form (oppslagsforma).
 - f) Sorter alle dei maskuline substantiva etter bøyingsgruppe.
 - g) Vel eit substantiv av kvart kjønn frå teksten og bøy i alle kasus, eintal og fleirtal, ubestemt form.
 - h) Vel eitt av dei substantiva som du ikkje har bøyg under c) og bøy det i bestemt form, alle kasus, eintal og fleirtal.

4. Verb

- a. Korleis kan vi skilja mellom svake og sterke verb på norrønt? Vel eit par sterke og eit par svake verb frå teksten og bøy dei a-verbo for å illustrera skilnaden.
- b. Kva særmerker *preterio-presentiske verb*? Finn eit par døme på slike verb i teksten.
- c. Under finn du eit lett omskrivi brot av teksten over (line 1-2). Nokre av pronomena er skifta ut, og det kan få følgjer for verb- og adjektivformene. Set inn dei same orda, men i rett form.

Pá (segir) _____ *beir* er síðarst (gekk) _____: “Kann _____ vér íþrótt er *vér* (em) _____ (albúinn) _____ at reyna, at *engir* (er) _____ hér *þeir* inni er skjótara (skal) _____ eta mat sinn en *vér*.”

- d. Kva er *modus* og kva for tre modi har norrønt?
- e. Forklår skilnaden på formene *hafði* og *hefði* i line 7-8.